

ЧАСОПИСЬ  
для  
руських родин.  
Виходить щодня  
крім днів по-  
недільних і святах.

# БУЖОВИНА

Редакція і ад-  
міністрація в Чер-  
нівцях ул. Пе-  
тровича ч. 2.

Передплата  
10 зр.

## Лист з села.

(Конець зими. — Передновок. — Читальні. — Лектура для народу.)

Кінчать ся вакації селянські — зима разом зі своїм безробітєм, і передновок починає заглядати людям в очи. На селі вже не так відрядно, як з початку і в середині зими. Тоді збирають ся селяни при своїх огнищах домашніх, споживають плоди своєї праці та мінняють на гроші, щоб заспокоїти різні потреби, котрим ніколи нема кінця. Не чувати про процеси омежу, затихли сварки о полеві та городні шкоди, все забуло ся. Мир і тишина в селі. Початок зими — то справді найкраща пора у нас на селі. Поліплени діри в стінах, в вікнах повкладані шибки і свіжа загата коло хати. В повітрі є фірчина дров або чищення, є паша для худібки і мішечки збіжа мало понадбирані, і чоботята які-такі і кожущина полатана. Чи сега на довго стане, хто о се питає? Тяжкі переднівки, брак хліба і паші, сухоребра худібка та посиніла і набрешкала з голоду і стужі дівора, так і зрослись уже з нашим народом, зробили з него філософа. На дно він не заглядає, — лихо і так само прийде, по шож мутити ту хвилю супокою, — єї і так мало!

От так то у нас зимою на селі. І гарпо часом і ніби плакати хоче ся, коли глибоше вглянути в жите. Та всеж в сю пору можна повторити за Франком, що і ми люде. І церков у нас повна і школа не порожня, тай, правду сказавши і шинок чи коршма не пустує. Здало-б ся і до читальні заглянути, та нігде правди діти, до неї наш селянин мало розглядає ся. Що сему за причина? І світлиця велика та ясна, і лавки нові, вигідні і груба тепла і лампа велика мило усьміхає ся до тебе. Та людей так і тягни мов воловодом до читальні. Загляне чоловік раз-два, а ту гляди вже й не показуєсь. Не чує наш чоловік смаку в читальні. В шинку темно і тісно,

земля мокра так аж фетір бе від неї і горівка тхне-воляє немилю, а людей туди якось мов цмоком тягне. Шнурукот як гуси один за другим; не дармо-ж у нас і гусарками ті шинки прозвали. Що за лихо? Люди, здає ся, і не піяки, а за шинком аж гинуть. Старий наліг, кажуть. Люди не так то для піятики сходять ся, а більше, щоб децо розвідати, почути яку новину та о сім-тім поготорити. Розуміє ся, що при поговірці і чарка яка мине ся, а при чарці язик розв'язує ся. Читальня, особливо для старших неписьменних людей, троха за скучна, томить їх. Читальні особливо по селах, де люди малописьменні, не мають того характеру, що в інтелігенції „Бесіди“ або касина.

Вже сама поява священика чи учителя гамає мимо волі у зібраних селян свободу слова і поведеня, до якого они між собою навикли, а шіль, для котрої священики і учителі мимо свого утрудженя до читальні заходять, благородний намір, чогось селян, чи то з власного досвіду і знаня чи з газет і книжок просвітних навчити, наводять на них той шкільний томлячий дух. Бо коли селянин наш у святю або в неділю підчас богослуженя ранного і вечірного, находить ся в якісь торжественнім настрою, то той поважний школярський дух в читальні замість розривати, томить его.

Радійше збирають ся люди вечером в крамниці, де рух торговельний приносить з собою все щось нового, бавить їх. Крамар-селянин знає їм розповісти все щось цікавого з місцевих новин або свого торговельного світа, викликаючи оживлену дискусію і свобідну поговірку — та хоть часом молодий ще, тішить ся у людей значною повагою-авторитетом. Та хоч читальні наші не стали ще живим органом сільського життя народного, то всеж при неумомимі стараню місцевої інтелігенції сповняють они хоть поволі важну свою задачу тим, що консолидують, дучать у своїм центрі всіх більше свідомих селян, вирабляють в них почуте і пізнане обовязків народних, будять і розясняють національну сві-

домість — одним словом вирабляють патріотів між селянами. Для того нехай ніхто з інтелігенції в культурнім розвою нашого народа читальні на селі не маловажить. Село, де читальня проявляє яке-такє жите, стоить значно вище під взглядом почутя національного від иньших єї, де нема читальні.

Під взглядом закладаня читалень треба би нам конче розвинути більшу енергію, хотий признати треба, що послідними часами в тім слідно у нас в Галичині значний поступ. Читалень особливо „Просвіти“ прибуває в кождім повіті, бо і справді в нинішних часах повинно би вже бути у нас соромом для інтелігенції сільської, коли-б не поетарала ся хоть о той маленькій осередок духового життя у своїм селі. Нині нема вже чей і найменшої обави, щоб за се можна наразити ся на які неприємности. Та у нас так мало почутя патріотичних обовязків, що перідко трапляють ся люди, правда, дуже строгі і вимагаючі в оцінці патріотизму других, котрі про себе не почуввають ся до обовязку, приложити хотьби маленьку цеголку до великої будови народної.

Одна лиш біда, що правду сказавши, нема що в наших читальнях народови читати, а недостаток відповідної лектури для народа, дав ся відчувати особливо в читальнях, де сходини відбувають ся точно що неділі і свята. Дотеперішних видавництв просвітних, стане з бідою на один рік, бо много між ними таких, що задля їх змісту, лихого язика або непопулярного викладу шкода часу, світла тай грудий, щоб їх прилюдно відчитувати. При голоснім відчитуваню перед народом можна найліпше пізнати, як мало хто з просвітних писателів уміє писати для народа. Много книжечок „Просвіти“ вправді совісно оброблених, має скорше значіне підручників, до яких можна би при даній нагоді заглянути і заєягнути деяких інформацій, правничих, лікарських або господарських; але до відчитуваня перед людьми о малім степені розвою умтвенного зовсім не надають ся. Дивно справді, що

## ЗАЛІСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

III.

Рано-вранці, ще сонце не сходило, як сімдесятьлітна мати о. Василя Левіцкого, бабуся Клявдзя, як єї звичайно називали, вже прокинула ся зі сну і не могла знов заснути. Се у неї вже від довгих літ так вело ся, що не могла довше спати; іноді лише дві-три години зовсім їй вистарчали, хіба що по обіді часом також припочивала. Нині збудила ся она ще раніше, як звичайно, бо ніч була дуже парна і в хаті взяла ся така духота, що годі було довше полежати. До того ще й соловії в городі щибетав так голосно, що бабуся майже гнівала ся на него, бо не лише збудив єї, але міг збудити й сина і невістку в сусідній комнаті, а внука в третій комнаті.

Умивши ся і одягнувши ся, бабуся Клявдзя наложила на ніс свої замарані окуляри, через котрі — не знати, як могла она що бачити, відслонила вікно, отворила его і виглянула в город. Від ліса вів

легенький душний вітер, а сонце ледви заясніло поміж галузем ліса і города, та кілька промінів кинуло у комнату старушки. Соловій щибетав тепер вже не під вікнами, а в подальшій углі города поміж корчами. Все ще на приходстві спало, лише чути було у курнику крик пробудившого ся дробу.

Бабуся сіла собі против вікна на крисло, добула старий, з обдертими вже шкіряними окладинками польський молитвенник і почала молити ся. Єї поморщені уста рушали ся скоренько, так як нераз єї руки, коли для внука плела пончохи. Відчитала кілька молитов і зложила молитвенник на коліна. Поморщене, але ще як на старушку свіже лице єї прибрало вигляд побожний; сиві очи сягнули понад окуляри, що осушили ся майже на кінчик носа, і вдивили ся в небо. Се она до відчитаних молитов додавала ще свої. Молила ся за здоровле невістки, добродійки Левіцкої, аби Бог дав їй доброго здоровля... Тільки діточок потребує єї опіки і стараня; коли она їх виховає та в люди виведе? А що єї ще жде?...

Відтак думка бабуся перейшла на єї сина, о. Василя Левіцкого і в молитву за

его здоровле вмшав ся маленький шів єї на него з причини вже давної. Бабуся мала жаль до сина, що той не квапив ся доньку Ольгу видати за учителя Горошинського, хоч они обоє припали собі вже давно до вподоби. На що син властиво жде? За кого думає єї видати, коли посагу за нею не може дати? Порядного чоловіка майже прогнав з хати і тепер не знати, що з того буде. Може нині побачить Горошинського, як той рано піде до ліса — він звичайно ходив на прохід — то муєть єму сказати, щоби не тратив надії.

Тут молитва бабуся прийняла вид уже зовсім не молитви, а журби, коли нагадала собі по черзі внука Славка. Мав приїхати ще вчора до дому і не приїхав. В листі не згадав ані словом, чи дійшов уже до ладу з тою Стефкою Ковальською, що єї думав сватати, чи ні. Мабуть нічо з того не буде, коли не писав о тім. Тільки літа дармо тратить хлопчиско та сидить батькови на карку, замість свій власний хліб уже мати.

І знов журба бабуся перемінила ся на сердешну молитву, коли нагадала собі внука Генка, що за кілька днів мав у гімназії скласти іспит зрілости. Вчора викладала



видніші наші писателі, у котрих є і знане народу, его вдачі, злих і добрих прикмет, его потреб, як тажко знане языка і правдивий талант писательський, так мало причиняють ся до збагачення нашої літератури популярної. За малу честь уважають собі наші писателі, фігурувати в видавництвах популярних; не знають мабуть, з яким пошанівком і любовю відноситься до нарід наш до таких імен, як Франко, Чайковський і иньші, будьто за нечисленні їх твори популярні будьто за твори, що хоть не писані спеціально для люду, але взяті з народного життя та задля своєї артистичної форми, чистоти і краси языка, вірності і плястики в представленю, суть для него легко зрозумілі. Простий нарід памятию і любовю окружить імена наших писателів скорше, як вибаглива і анатична інтелігенція. Не треба проте гнівати ся, що нарід більше знає про першого лішого крикуна вічевого, як про котрого небудь з важніших наших писателів і літературів — бо і ті про нарід зовсім не памятають і хоть малої ленти з свого таланту для его просвіти не кинуть.

*Краяк з Галичини.*

## Справа Кретенська.

Коли слідити акцію держав в кретенській справі, треба признати, що європейська дипломатія виступила в ній дуже поважно і обережно. З одної сторони не хоче допустити до нарушеня міжнародного права, до насильної грабежи Греції супротив Туреччини, а з другої сторони оцадити як найбільше Грецію, котра вхопила за оруже під окаянком найсвятішого обовязку народа, оборони братів перед насильством турецької тиранії. Але як часто в житю, так і тут заходить колізія між признаним правом на папери а природним правом. Турки покликують ся на своє признане правом посідане Крети, а Греки кажуть, що Крета, заселена з давен-давня грецким народом, не стратила ніколи звязи з вітчизною, бо перед напливом турецького населеня утікали витиснені і покривджені Кретенці до Греції, дізнавали там опіки і підмоги. Греція поносила завсїгди для Крети великі жертви а Туреччина не внесла там нічо, крім насильства і безправности. Нарід грецький чекав довго, коли скінчать ся муки їх братів, а король грецький, обїзджаючи європейські двори вставляв ся всюди за нещасливими Кретенцями. Держави прирекли поміч, але порта вмїла звести всі їх

стараня на нічо. Остаточнo рішено завести якусь міжнародну, ріжноязичну жандармерію, що не мала би нічого спільного з народом кретенським і з котрої ніхто не може бути вдоволений. Коли навіть і сего не могли держави допровадити до ладу, а турецька буга перебрала вже всяку міру, вхопило кретенське населене за оруже, а Греція уважала своїм сьвятим обовязком підпомогти їх змаганя збройною рукою. Греція єдиною, природною покровителькою Кретенців. А також і кретенські повстанці не хочуть чути о ніякім иньшій полагодженю справи, лише жадають прилученя Крети до грецької держави.

Те природне право самооборони і спільности крови Греків з Кретенцями єдне їм як найширшу симпатію у всіх кругах європейської європейськості і особливо молодїж; уряджує по всіх більших містах Європи демонстрації за свободою Греків і против турецького панованя. В Парижі прибрали ті демонстрації майже форму розрухів, котрі поліція тільки з найбільшою натугою може удержати в границях манїфестаций. В Італії рух в користь Греків розвиває ся також зі скоростию, так само в Англії. Конзулі грецькі дякують всюди демонстрантам, коли они прийдуть до їх мешкань, держать промови з бальконів, а одному вічу в Англії вислав сам король подяку за прихильність до Греків. Тим піддержують і збільшають очевиднo симпатію до себе і одушевляють за грецькою справою.

Надто має Греція природних алїантів в балканських державах, що мають свої інтереси в Македонії, де стогне під турецьким ярмом ще до тепер решта їх братів. Хотай Сербія і Болгарія заавили, що не зроблять жадного кроку, котрий міг би заколотити європейський мир, то все таки зброять ся обі держави а в випадку війни стануть очевиднo по стороні Греції. На днях поїхав сербський король у відвідини до болгарського князя і в Софії має наступити спільне порозумінє обох монархів що-до Туреччини. А в Македонії самій вижидає славянський нарід нетерпеливо тільки знаку до повстаня, а зараз рушить ся цілий до борби за волю.

Коли ще додати, що грецький двір полученний майже зі всіма європейськими дворами родинними звязями, отже може числити на живі симпатії в найвисших кругах, то дасть ся принайменше зрозуміти, як не оправдати все те що наступає.

Німеччина заняла перша рішуче становище против Греції. Цїсар німецький виразив ся з початку, що для європейської дипломатії єсть упокоряючим пересправляти з Грецією, доки єї війська стоять на Креті против волі цілої Європи. Він нагавав свому послови не прилучати ся до

жадних дипломатичних кроків, доки Крета не буде очищена. Довший час не могли держави згодити ся на такий рішучий тон, не хотаяч упокоряти Грецію. Мали надїю, що Греція, видаячи безвиглядність своїх змагань, заверне сама з дороги. Нарешті промовила Росія пересилаючи Греції ноту, щоби до трех днів відкликала свої війська з Крети, бо в противнім разі ужиє насильних способів разом з Німеччиною, Францією і Австрією. Нота не зробила сподіваного вражіня на грецьким правительстві. Минув назначений речинець а полковник Васос стоїть як перше обозом на Креті і займає чим раз нові околиці під грецьке панованє. Грецька королева зложила гідність адмірала російської флоті, заявляючи, що не може займати почесного становища в тій флоті, котра грозить збройно виступити против єї народу. Рада державна ухвалила покликати резерви з р. 1891 і 1892 під оруже а весь грецький нарід зажадав борби против Турка. Студенти грецькі вертають зі всіх кінців Європи до вітчизни, щоби станути в рядах боевих, а грецькі купці в більших містах європейських складають величезні суми на цілі военні.

Росія видала свою ноту, не оглядаючись на Англію і Італію. Але й їх годі було поминути, коли не мав би заколотитись так званий європейський концерт держав. В наслідок поновного порозуміня уложили заступники держав спільну ноту до Греції і дали єї до потвердженя своїм правительством, а відтак на підставі того уложать спільну ноту до Туреччини і в однім дні проложать обом державам як ультиматум, до котрого будуть мусїли застосувати ся, коли не хочуть, щоби против них не ужили примусових способів для вимушеня послууху в інтересі мира. Передане ноти, як доносять телеграми, мало наступити вчера.

Тимчасом ограничила ся сполучена флота держав коло Крети на блокаду кількох міст. Блокада полягає на тім, що окружають місто збройною силою і не впускають до него нікого, ані не впускають звідтам. Також і доступу до цілого острова, довозу живности і війська боронить спільна флота. Колиб спільна флота могла перешкодити всяку доставу живности до Крети, то такої мусїли би здати ся війська грецькі і повстанці, бо Крета, знищена неустанними безпокоями не в силі їх виживити. Але телеграми доносять безнастанно, що грецькі кораблі такої довозять живність, а навіть і команданти сполученої флоті пропускаять деколи провіантові грецькі кораблі. Чи пізнати в тім симпатії для zagrożених християн на Креті, чи які потайні ціяни деяких держав європейських — годі осудити. Фактом є, що до тепер щадили держа-

бабуся кабалу і сама була немило зворушена, коли з карт вийшло, що родину жде новий клопіт. Той клопіт відносив ся очевиднo не до кого иньшого, тільки до Генка. Тому трохи не зі слезами в очах благала бабуся Бога, щоби допоміг єму зложити сей іспит. Кілько вже коштував сей хлопець, дві кляси повтаряв, иньші ледви „перелазив“ — нехай би вже раз виліз з сей гімназії, може левше було би батькови.

Не поминула бабуся і прочих внучок; згадала у своїй молитві і Зоню в інституті і Наталку і маленьку семилітню Мариню і чотиролітню Клявдзю, пестійку свою. А для себе молила лише у Господа, аби могла діждати ся весіля хоч трох старших внучок. Більше собі вже не бажала.

І коли она так молила ся, сонце, продерши ся крізь галузе яблїнки, освїтило єї блеском, мов яку сьвяту, відбило ся в замараних окулярах на носі, і обєспало промінєм єї сиве, вистаюче зпід хустки волосе, так, що оно аж забіліло. Соловій і жайворонок, ластівки в гнізді під дахом і воробчики вторували бабуся хором до єї ранішної молитви.

Відтак она встала, перехрестила ся і, як доси здавала ся мов отяжїла, мов

немічна із старости, так тепер жваво вийшла до сїний, отворила двері від кухні, увійшла і грімким голосом обїзвала ся: — Марто, а ти ще спиш? Ставай-но! вже час! Десь ти ніколи не можеш виспати ся, ані в зимі, ані в літі!

Марта стала протирати очи та щось бурмотїти на „стару“, що ніколи не дасть виспати ся; а тимчасом бабуся вже була на подвірю, отворила курник і випустила галасливу дробину на волю. Качки і кури зараз єї обєкочили, позадирали в гору дзюби і допоминали ся о поживу. Одна відважнїйна курка навіть висєкочила їй на плече.

— Зараз, зараз! — успокоювала їх бабуся. — А ти, чубата, геть мені з плечий! На, масте!

І виймила з кишені зерно та кинула на землю. Зерно носила она все при собі, отже не диво, що качки і кури знали і шанували свою паню дуже, ходили за нею слїдом, а в неділю відпроваджували єї аж під браму церковну. Там звичайно бабуся обертала ся до них і наказувала їм вертати до дому, на що качки відповідали послухнo „так—так“, і разом з курми завертали від брами до дому...

Від дробу пішла бабуся у стайню. На-

сварила заспаного пастуха, що ще вилежує ся на сїні, і пішла подивити ся, чи скіпці до подою чисті.

Так починало ся майже що дня заняте старої жвавої бабуся, котра була душею господарства, і у всім виручала свою невістку. Колись, давно вже, не могла невістка з нею погодити ся, хотїла сама бути господинею в хаті, сперечала ся, але потім присїли єї діти і рада була, що було кому ще виручити єї в роботі. Бабуся Клявдзю, славна господиня ще з давних часів, не соромила ся ще до недавна ходити з женцями жати, причім всіх випереджувала; она доглядала всего, кухарок учила, находила для них добрих женихів; паробків тримала остро, але більші сьвята, як Рїздво і Великдень, обходила разом з ними; знала майже всі тайни села і давала, де могла, раду. Давнїше було їй левше помагати; син мав ся левше, дітий тільки не було; а нині цілий дїм мусїв рахувати ся з грошем, котрого все не ставало. Але бабуся все щось находила для бїдаків.

Упоравши ся з ранішною роботою, вийшла она на дорогу, щоби в рові набирати мокрецю і бабки для канарка; аж ту нараз, на своє диво, побачила в рові



ви Греків і уникали всякого проливу крові. Як довго се потягне ся, буде залежати від відповіді, яку дадуть Туреччина і Греція на вручену їм спільну ноту європейських держав.

## НОВИНИ.

Чернівці, дня 3-го марта 1897.

**Ізидор Ончул** бувший університетський професор помер вчера рано в Чернівцях о годині 6-ій рано в віці 63 літ життя. Покійний був звичайним публичним професором студій біблій і ексегетики старого завіта та єврейської мови, відтак суплентом-професором орієнтальних язиків, провідником семінарії для ексегетичної теології старого завіта, ставрофором буковинської гр.-правосл. митрополічної консисторії, екзамінатором консисторіяльним для кандидатів богословія і катехитів, презесом ексегетично-історичного відділу ц. к. іспитової комісії для слухачів гр. правосл. теології, членом ц. к. крайової ради шкільної Буковини і кількарязовим деканом гр. правосл. теологічного факультету. Покійний тішив ся загальною симпатією і поважанем. Похорони відбудуть ся в четвер дня 4-го марта о год. 2. по полудни з вулиці камінної ч. 24.

**Новий клопіт посла Новаковського.** Староста Лянікевич оповідав вітам на сесії, що сойм ухвалив обернути замок Вавель на резиденцію цісарську і що всі послы згодили ся на те крім Новаковського, Остапчука і Окуневського. Війти инакше зрозуміли старосту і розповіли по селах, що цісар був би мешкав на замку в Перемішлі, коби не був ся противив тому посол Новаковський. В наслідок того селяни обурені на посла Новаковського. А треба знати, що переміський замок то стара рудера, де містять ся ледви невелика саля театральна і — реставрація. Очевидно селяни мають зде понятє о королівських замках.

**Розводи між вищими кружками** стають частіші. Перед кількома днями розвела ся графиня Марія Ляріш зі своїм мужем графом Юрієм Лярішом, з котрим жила в подружжю через 20 літ і мала пятеро дітей. Тепер має графиня 39 літ, а походить з баварської королівської родини. По доконанні розводу заручила ся графиня з на дворним баварським співаком оперовим Бруксом і заміряє виїхати з ним до Америки.

**З Волчинців** пишуть нам про нещасну пригоду. Було ту весіле у Семена Гринчука, го-

сподаря в нашій еслі Волчинцях. Горівки доставив він своїм гостям тільки, що позаливали ся, аж їм память відняло. І був там між ними та кож один волоский богатир Дмитро Галіп, що добре собі підсилав той горівки, щоби журу забути, як то він зник казати. При великій охоті забавляло ся ему ще і паради тай поскочив до дому і приніс набиту стрільбу та дав 17-літньому хлопцеві того господаря Агафіїви Гринчукови, щоби той стріляв. Хлопці, знаєте, скоро похопні до всего! Скоро лиш той хлопець вистрілив, у той час стрільба розлетіла ся, кожда частинка окремо, і відорвала хлопцеві на правій руці усі пять пальців від долоні. От, що принесла пятака і нерозум нашого богача, що той бідний хлопчина зістане до смерті нещасливим калікою. — К.

**Новочасний Вавилон.** Популярний дневник англійський Tit Bits називає столицю Англії новочасним Вавилоном і подає деякі подробиці о тім найбільшій місці на цілім світі. Лондон займає простір в виді колеса, котрого промір виносить 30 миль. Коли би всі вулиці Лондона витягнуто в одну лінію (около 30.000), така довжина рівнала би ся віддаленю між Лондоном а Петербургом. Домів є 700.000, в котрих мешкає 5 мільонів людей. Що день прибуває 200 нових машканців. Число заведень публичних де продають ся горячі напитки 12.000. Костелів для ріжних віроісповідань 1400. В році вступає в стан супружеский около 74.000 мешканців. Лікарів шпитальних є 6.000, з котрих 1.300 подає безплатну пораду. 300.000 родин заробляє менше, як 3 шилінги (около 1-40 зр.). Правительство веширає 129.000 убогих мешканців. 6000 людей живе під голим небом, що не мають власного мешканя та не мають за що заплатити нічліг. 24.000 жебраків волочить ся по вулицях, з них пята часть умирає в шпиталях, або також дістає ся до домів божевільних, 40.000 осіб, що породились з християнських родителів, а не зістали охрещені і не принадлежать до ніякої релігії. Довжина всіх рур газових виносить 3.000 миль. До продукції газу на спаленє в протягу одной доби потреба 6 мільонів тон вугля камінного. Довжина всіх рур водопроводевих виносить 4.500 миль. Мешканці Лондона зуживають води що день 150 мільонів галлонів. Минувшого року було 2.300 пожежий.

**Величезна крадіж в Росії.** З Росії пишуть нам: На 25-го січня с. р. визначено було в Росії загальну перепись (конскрипцію). Для сего вже давненько поділено всю Росію на „участки“. Над кождим участком стояв „завідуючий“, а в нього під начальством — „сметчики“, себ то його помічники. На новий рік правліне звеліло порозсилати всім переписчикам по-

дарунки в нагороду за їхню працю, а то — портфелі і подорожні чорнилиці. Портфелі — такі, що й 25 копійок навряд чи коштують, а чорнилиці — сором і в руки взяти. Тимчасом казна дала на кождий портфель 2 карб. 50 коп., а на кожду чорнилицю — 1 карбованець. Усіх чорнилиць і портфелів розіслано на цілу Росію більше як 250.000. Цікаво було-б довідати ся, хто замовляв ті предмети і хто відбирав їх від підрядчика. Крадіж, як бачимо, величезна. А в тім, у нашій Росії се не новина!

**Лиха мачоха.** В Будапешті дійшла поліція дня 1-го марта на страшну жостокість механіка Ігнатія Тернки супротив своєї п'ятилітньої дочки з першого подружжя. Головною причиною була лиха мачоха, що підюджувала вітця на дитину і сама збігкувала ся страшенно над нещасливою жертвою своєї ненависти. Суєди чули нераз жалісний плач і крик дитини, але в понеділок рано не могли вже слухати того збігкування і завітали ратункове товариство. Поміч наспіла але не застали вже родичів, котрі віддалили ся з помешканя, а дитину найшли на підлозі, цілу сину з побитим з битим одним оком і зломаною рукою. Коли привели хорошу, біляву дівчинку до притомности, розповіла, що родичі заплхали єї були під подушки і спали на ній цілу ніч, а як рано побачили єї живу, то так єї оббили. Потому нарадили ся, щоби купити скриню і по смерті винести єї в тій скрині на поле і там закопати. Дівчинку забрало ратункове товариство з собою, а по дорозі она зімліла кілька разів з браку сил. Дома лишили ся поліційні агенти, щоби притримати звірких родичів, коли повернуть зі скринєю.

**Дрібні вісти.** Краєва комісія для ревізії ґрунтового катастру в Галичині покінчила вже свої роботи. Після нового катастру будуть галицькі хлібороби від 1897 р. платити о 600.000 зр. менше ґрунтового податку, ніж доси. В цілім краю обнижено оцінку доходу з землі о 1.285.984 зр. — З пострілених в Чернівці при правиборах пятьох ранених помер вже один в шпиталях станіславівським. — „Deutsches Volksblatt“ в ступній статі з 27-го лютого обговорюючи випадки комарнянські осьвідчає, що конче потрібно ухвалити право, котре би боронило виборчої свободи.

## Телеграми „Буковини“.

3 дня 3-го марта 1897 року.

**Берлин.** Бюро Вольфа доносить з Атенів: Заступники держав передали вчера передполуднем ідентичну ноту, де сказано, що Крета має отримати автономію під зверхністю султана і жадає ся, щоби грецькі кораблі і війська опустели Крету до шість днів.

**Париж.** Агенція Гаваса потверджує, що ноти передані в Атенах і Царгороді заступниками держав не ріжнять ся нічим від себе і зладжені в категоричнім тоні.

**Царгород.** Послы передали вчера по полудни ноту взглядом Крети великій порті; в тій ноті мотивоване поступованє держав против прилученя Крети до Греції, та що до видаленя грецьких і турецьких війск з Крети і наданя єї автономії.

**Канеа.** Вчера о годині 4-ій пополудни револьтували в касарнях турецькі жандарми, бо не дістали виплати свого жолду. Італійські і німецькі війська дали огня, коли бунтівники хотіли стріляти на англійський відділ. Жандарми піддали ся. О годині 1/2 5 збунтували ся жандарми в палаті і стріляли на офіцирів; полковник жандармерії Сулейман убитий. Жандарми забарикадували ся; італійські, англійські і австрійські офіцири провадять переговори з ворохобниками, щоби зложили оруже.

п'яницю Криворукого. Він припідняв ся на руках і старав ся підійти до „старої їмоєці“, але та здержала єго на місци грізними словами: — А ти що? в рові спав?

— Та я, прошу їмоєці, ще з вечера... зачав Криворукий оправдувати ся.

— Ще з вечера! І коли ти, чоловіче, опам'ятаєш ся? Чому ти на свої діти забуваєш? — питала ся гнівно старушка.

Пяниця тільки махнув безнадійно рукою. — Може би їмоєць дали що для них? Бігме, не мають що їсти! — сказав по хвилі, вдививши ся в землю.

— Пришли їх тут, то дам; а на твої руки не дам. Жінку пришли!

— Дайте! дайте! я їм занесу.

— Не дам! — говорила бабуся енергічно. — Вже я знаю, куди ти носиш то, що я тобі даю. До Моцка носиш, п'яного! Щезай мені з очий!

І бабуся на правду розсердила ся та без „бабки“ хотіла вертати до хати. „П'яного якийсь! — приповідала она. — А бідні діти з голоду мруть! Треба їм що післати.“

Але Криворукий сам відійшов помалу дорогою, мов би справді засоромив ся, а бабуся стала збирати бабку і мокрець. Тимчасом дорогою надійшов учитель Горошинь-

ський і з далека ще поклонив ся бабуєї: — Добридень, вам, пані!

Бабуся підняла очи і пішла єму назустріч.

— Ви до ліса? на прохід, як звичайно! То добре, то здорово! Що чувати коло вас? — І не дожидаючи відповіді, зниженим голосом спитала ся: — Не говорив мій син з вами нічого тоді, коли церков горіла, а ви екарбону виратували?

— Ні, не говорив — відповів учитель. — І не подивив ся на мене. Ще накричав на панну Ольгу, що промовила до мене. Я вже рішив ся старати ся о иньшу посаду; мені ту жите не миле.


— Ай! які-ж бо ви нетерпеливі! Ольга прихильна вам, а ви...

— Та що мені з того? О. Левіцький вважає мене женихом невідповідним для своєї доньки тай справедливо, бо що я за жених? бідний учитель! Маловажить мене, хоч сам до школи ніколи не загляне... Даруйте, пані, що таке кажу, але мені гірко. Богато-б говорити, а мало що слухати. Піді собі геть тай буде спокій і вам і мені.

(Далше буде).



**Хто хоче мати добру і дешево МАШИНУ ДО ШИТЯ,**



най удасть ся до мене, то певно не покажує. Нові продаю дешевше як вусюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем  
В. Данилевич,  
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелізаній (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

**Liniment. Capsici comp.**

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з остророжністю лише флашки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.



Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

**„РУСКА БЕСІДА“**  
в Чернівцях

має на складі отєї свої виданя:

**„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“**  
для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

**„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“**  
сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

**„Слова правди і науки“**  
з поезий Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

**„25 повісток для чемних діточок.“**  
32 сторін. Ціна 10 кр.

**„ПРОСКУРКА“**  
Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини.“

Прекрасна повість Ольги Ко-бильської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою нерекондованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленем, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новішими повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день святаї волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Гаїна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

**„Дністер“**  
товариство взаїмних обезпечень  
у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрови“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористивіші умови і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опроцентованя по 5 процент. Гваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателів, гостей і публику, що я перебрав істнуючий доси під фірмою

**АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА**  
склад корінних товарів, вин і делікатесів  
→ (заснований 1812 р.) ←  
а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН  
з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

**СТЕФАН ГАІНА.**

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказанє так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прощу о часті замовленя і пишусь з поважанем  
**Стефан Гаїна.**

Для панів учителів!  
**INSPECTIONSBERICHT**  
є на складі в друкарні  
„Рускої Ради.“  
Просимо о замовленя.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ  
повинна находити ся

**Народописна карта**  
українсько-русского народу,  
зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.

**Книгарска ціна карти,** наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

**Рух поїздів залізничих**

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспінні	особові	мішані		поспінні	особові	мішані
<b>до Чернівців</b>				<b>з Чернівців</b>			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломій і Снятина . . . . .	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломій, Станіславова, Львова, Кракова і Відня . . . . .	347	941	1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки . . . . .	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту . . . . .	1203	717	1048 616
З Новоселиці, Садагури . . . . .			1113 950	До Садагури, Новоселиці . . . . .			430 612

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейский час ріжнить ся від львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залізници є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькім 12 год. 44 мінут.